

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60, ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNINO / OGLASI PO CENIKU / POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 1
RAČUN POŠT. HRANILNICE 13.188

ORTJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČV- JETJO / POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 2906

+ Stepan Radić.

20. junij je zahteval novo žrtev. Na posledica zločina strela je umrl včeraj v Zagrebu predsednik KDK, dolgoletni voditelj hrvatskega naroda.

Burna politična preteklost tega politika je pustila naši državi močne utise. Kmalu po prevratu si je znal Stepan Radić pridobiti popolno zaupanje hrvatskih mas in je imel skoraj diktatorsko moč nad hrvatskim narodom. Izrabljajoč instinkte mase se je posluževal v svoji politični borbi kot izborni poznavalec njene psihe sredstev, s katerimi je v oni viharji dobi moral uspeti. Težko je ocenjevati danes, ko leži Stepan Radić na mrtvaškem odru, njegovo politično delo z našega nacionalnega, jugoslovenskega stališča. Gotovo pa je, da je s svojo destruktivno politiko in strogo separatistično težo v času, ko je bila najlepša prilika za konsolidacijo države, mnogo pripomogel k žalostnemu položaju, v katerem se nahaja danes naša država. Velesrbski separatizem, ki danes slavi svoje orgije, bi se nikdar ne razvil do te sile, ko bi ga ne metil Stepan Radić s hrvatskim separatizmom.

JANEZ:

En narod, ena država, en vladar.

Desetletne orgije partij so nas dovedle tako daleč, da smo, kakor sem že v prejšnji številki omenil, prispeli po raznih vsakovrstnih križih do državne krize. Baš te dni pa čitam v Beograjski »Politiki« članek g. Ljubomira Stojanovića pod naslovom »Bilans centralističnega uređenja«, v katerem prihaja do **senzacionalnega** zaključka, da ne obstoja edinstven narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, ampak da so to pravzaprav trije sorodni južnoslovanski narodi —!

Članek sam je precej zanimiv in nas prav veseli, da tudi Srbijanci prihajajo do zaključka, da je država doživela debacle radi pretiranega centralizma, partizanstva in krivega pojmovanja, da je sedanja država le prestop nadaljevanje povečane Srbije.

Toda partizanstvo, centralizem identifikacij z narodnim edinstvom, ni logično niti ni za nas merodajno, ako se večina mase, zlasti pa pri nas, ki kulturno še ne stojimo tako visoko, da bi mogli govoriti o politični zrelosti in treznosti — ter je mase le voljno testo demagoških političnih špekulantov. Tudi za nas ni merodajno, da obstoje danes morda tri različna kulturna pojmovanja, ker je to le posledica stoletnega ločenega življenja in raznih kulturnih vplivov.

Mi jugoslovanski nacionalisti, katerih starejši člani so bili med tvorci našega edinstva, slej ko prej trdno in neomajno stojimo na stališču, da smo en edinstven — pri tem še zamerjamo pojem troimen narod — narod jugoslovanski od Trsta do Varne in Triglava do Soluna in o tem nas potrjujejo izjave in ugotovitve največjih duhov jugoslovenstva, genijev Strossmayerja, Skerlića, Šantića in drugih ter naših jezikoslovcev in narodopiscev.

Mi samo praktično zamislimo, da smo trije, odnosno z Bolgari vred štirje, eventualno bodo še Makedonci šteli za poseben narod — narodi — odnosno kar pet. To bi potem moglo voditi samo do dveh solucij — ali ostati v tako urejeni državi kot smo — z večjo ali manjšo samoupravo poedinih predelov — ali pa preiti na federacijo, ki bi bila vrlo rahla in labilna vez.

V prvem slučaju bi v centralnem vodstvu še vedno vladala »hegemo-

V poslednjem času je Stepan Radić odstopil od svoje separatistične politike ter kot predsednik KDK pogostokrat dajal izjave v popolnoma jugoslovanskem smislu. KDK in z njo v prvi vrsti Radić je stopila v ostro opozicijo proti samozvani, zagriženi vladi. Dosegla ni ničesar, a je bila stalno brskirana in to posebno od Velesrbov, starih Radićevih sovražnikov. Boj med vlado in opozicijo je postajal vedno nasilnejši in brutalnejši in ta boj, ki je rušil enotnost države vedno bolj, je s posebno vehemenco vodil uprav Radić sam. Politična in strankarska zagriženost je postajala vedno neznosnejša; osebne strasti so se razpaljevale do skrajnosti in parlamentarizem je moral stopiti v ozadje in po naravni zahtevi je moral v očigled podivjanosti narodnih zastopnikov priti sramotni 20. junij, na čigar žalostnih posledicah je preminul včeraj Radić sam.

Trpke so misli nacionalno mislečemu človeku, ko stoji ob mrtvaškem odru tega velikega Hrvata, ki ni bil velik Jugosloven. A kdor resnično ljubi državo in domovino, temu je država veliko več nego življenje posameznega človeka.

nija«, ker še smo različni narodi, delili bi oblast proporcionalno, a bi bili Srbi najjačji, kar bi zopet vedlo do novih borb in trzavic — druga rešitev pa bi bila zmožna pri centrfugalnem in razkrajajočem duhu našega političnega življenja kmalu dovesti do resničnega razsula države.

Zato ponavljamo mi, da ne gre za krizo države, še manj za krizo narodnega edinstva, ampak za **polom trilega parlamentarizma, povzročenega od nevidne borbe med cincarsko beograjsko čaršijo in čituskim velekapitalom v prečanskih krajih**, ki se eden i drugi maskirata z navideznim nacionalizmom, ki se skrivata za poedine partije, ki so le njih izvršni in poslušni organi — a vodje in plačani hlapci — ki vodijo potem narod, ki ostaja zbežan po političnih modrostih naših »svetovnih« časopisov za vse pametno in dobro slep in plane nahujskan na onega, ki mu hoče dobro — v imaginarne borbe, od katerih ima **najmanj koristi narod sam** —!

Stretni glavo kapitalistično židovsko-cincarski hijeni, ki piše kot vampir kri narodu, zapoditi plačane politične špekulante, ki se narodu vsiljujejo kot njegovi rešitelji — ter žive kot bogataši na račun narodovih žuljev — kupujoč si posestva, avtomobile itd. — a so čisto plehki puhloglavci, vzgojeni v predvojni ozkosrčni lokalno-patriotski mentaliteti — uvesti red, moralo, delo, vzgojo, zdravo decentralizacijo in široke samouprave, socializacijo, sindikaliziranje parlamenta in močan, odločen, zaveden in moralno čist — **res jugoslovanski** režim delavnih, nesebičnih in ljudi, ki malo govore in več delajo — to je zahteva nas jugoslovanskih nacionalistov.

Naš destruktiven narod pa je treba vzgojiti v zaveden, civiliziran, visoko kulturn in konstruktiven rod, ki bo sposoben svoje od narave mu darovano bogastvo uživati in eksploatirati sam.

In v tej želji, da narod enkrat spregleda in da uvidi tudi merodajni krogi usodnost naših gnilih razmer — kličemo: očistimo nesnago brez sentimenta — a vsak naš nasprotnik v mejah države ali izven njih pa naj ve, da smo bili, smo in bodemo v bodoče vedno bolj en edinstven, velik in močan narod ju-

goslovanski, ki je danes še majhen otrok in kot tak otročji, da pa pride čas, ko doraste in postane tudi resen.

Mi Orjunaši pa bodimo neomajni znanilci ideje edinstva, prave enakopravnosti in bratstva, bodimo apostoli našega nacionalizma in socializma — ter nas naj niti en sam hip ne omaloduši grenko spoznanje, da smo v izvestnem trenutku osamljeni in smo sredi zavedene in nerazsodne mase klic vpijočega v puščavi. Tudi

na Krista so kričali: križaj ga — pa je zmagal in preko žrtev in krvi je njegov nauk šel na zmagosno pot. Mi smo že dali žrtve in jih bomo še, a vztrajajmo, bodimo vitezi svobodnega duha in nacionalne ideje; pa pride dan, ko bomo poplačani, ne z denarjem, ampak s popolno zmago naših idej.

Zdaj pa bratje — vsi složno zopet na delo!

Na otročji poti.

Otroci so se skregali pri obloženih mizi, ker drug drugemu niso privoščili dobrih slaščic, stoječih na bogati mizi. In so se stepli in ozmerjali z najgorjimi psovskami. Konec tepeža in psovanja pa je bil, da so se tepeni umaknili za prvi vogal, kjer bistro in hudo kujejo črne naklepe proti onim vrstnikom, ki so jih nabli, pa prevdajajo, kako bi se masševali in odgnali od mize one, ki se maste zdaj tudi z njihovimi sladkimi deleži. Z vsi vnetostjo premišlujejo in preudarjajo, a ne morejo priti do prave misli in do prave odločitve.

V Beogradu vre in se igra otročji parlament, v Zagrebu se kujajo in hočejo tudi igrati otroški parlament. Naša politika je prišla na otročjo stopnjo in njeni zastopniki se niti za vedati nečejo, da so postali otročji — klavrne žrtve infantilnosti in senilnosti. Danes se smejejo, ker so morda pri nasprotnikih spoznali kako veliko nerodnost, jutri se jočejo, ker se jim dozdeva, da se jim bliža preoblečen anarhst, ki hoče na vsak način izvršiti nad njimi atentat.

Položaj na jugu in severu, v sredini in na koncih je resnično otročji, da b se resen človek smejal, ako bi ne trpela zaradi otročje igre resna stvar — država sama, ki se kljub desetletjem ne more izviti iz otroških povojev, ker jo negujejo in varujejo otroci z nerodnimi rokami in mislijo, da imajo pred sabo samo mrtvo in umetno izobličeno igračo, ki nima nikakega smisla za pravo in resnično življenje.

Država in otroci, ali bolje rečeno — otročji, od politične senilnosti zaslepljeni moše previjajo mlado državo, a jim je ta posel skrajno nereden, ker n'ima smisla, kako je treba ravnati z neobglenjem. Mlada država stoka in se zvija v tisočeri bolečinah in umira in hoče umreti, ker nima med nerodnimi skrbniki prijazne roke, ki bi jo znala ozdraviti in rešiti nezaljubljenih bolečin.

Skrbniki se kregajo in prepeajo okrog nje in še mar jim ni za njeno stanje. Vsak se bje za svojo osebnost in za svojo brado, ki bi jo rad imel vedno mastno. Nikjer ni reda, ker mislijo otroci, da so sami doma in ni nikjer nikogar, ki bi jih pošteno zgrabil za lase in jih razgnal na vse strani sveta.

Otroška slika — politična senilnost... A narod ve vse to, narod, o katerem mislijo, da se hoče in mora razcepiti na tri strani, pa ne vedo, da je narod troedin in nerazcepljiv, dasi ga hočejo otroci kot igračo razrezati na tri konce. Igrača ima dušo, prečiščeno vsled tisočletnega robstva, posvečeno od milijon svetlih žrtev, ki so izkpraveli svoje blagoslovljeno življenje, da so dali dušo tej igrači, ki se igrajo z njo neposvečeni svetniki in svečeniki našega naroda.

Za narodno obrambo v sedanjih trenutkih.

Italijanski listi poročajo, da se hoče fašistovska Italija v sedanjem času notranje jugoslovenske krize pokazati napram Jugoslaviji — velikodušno.

Jasno je, da nas hoče prekaniti in presenetiti sam bogve s čim, saj smo še vsakokrat, ko nam je Italija hotela pokazati svojo »velikodušnost«, to velikodušnost drago plačali. Tako se je zgodilo pri slovitim rimskem paktu, ki sta ga sklenila Ninčič in

Duša države je svetelja nego svetinja, ki se sveti in gor: v božjem hramu. Bogoskrunstvo je, če se dotaknejo te svetinje umazane roke. Bogoskrunstvo je še večje, če se dotaknejo narodne duše ljudje, ki so polni sebičnosti, politične blaznosti in popolne nezmožnosti, da bi gledali tej duši v svete oči. Narod se bo masševal, narod bo poteptal v svoji ogorčenosti te bogoskrunce, če danes ne, jutri pa gotovo!

Stud in gnjus nad počenjanjem naše oficijelne politike postajata od dneva do dneva silnejša. Vedno bolj se zgrinjajo resni ljudje in se strinjajo v odločno falango. In so pripravljani, da končajo vendarle enkrat to otročjo, brezmišelnost in brezpomembno igro, ki nas sramoti po vsem kulturnem in nekulturnem svetu. Čemu vse to? In zakaj vse to? Pest mora pasti med otročje in brezumne starce, ki nas smešijo doma in na tujem, da ni sramote ne konca in kraja! Pest mora zadeti one, ki hočejo narodovo dušo razkrojiti na tri kose, da bodo potem lažje in v miru vladjali za njene svetinje! Mora!

Duša nacionalizma je tesno zvezana z narodovo dušo, ki bi brez njega zamrla že prvi trenutek. Ta tesna vez bi obsodila tudi nas na smrt, ker je edini pogoj za naš obstanek. Ker se vadija za domovino, se vadija tudi za nas. A mi imamo še moči zadosti, da razženemo ljudi, ki so brez življenskega mozga in se igrajo z našo usodo na poti svoje brezglave politike in madute domišljavosti. Naša moč naj plane med te prazne sence in postavi neboljneni in trpinčeni domovini varuha, ki jo bo znal čuvati in jo bo tudi resnično ozdravil.

Partije so se pač lokavo vrgle tudi med nas, da bi nas po svojem vzorcu razdelile na dva sovražna tabora. No, njihov izpad je bil prazen in je ostal brez vseh posledic, dasi se je zagnal prav od tam, od koder smo ga najmanj pričakovali. Naša organizacija je kljub vsemu ostala edinstvena, tako trdno edinstvena, kakor še ni bila nikoli. Laži-parlament v Beogradu in otroška klubovalnica v Zagrebu sta za nas pojma, ki sama na sebi nimata najmanjše resnosti, še manj pa upravičenosti, ker sta produkt otročje domišljavosti in poleg tega še celo izrodek zlobne vlastilhepnosti.

Prepričani smo, da poidejo vsi ti črni dnevi z brezobzirno časovno naglico mimo nas, dasi so zasekali narodu mnogo nepotrebno rano in so zategnili našo narodno konsolidacijo za dobršno mero v bodočnost. A duša naroda bdi kljub vsemu, saj niso še propadli oni, zaradi katerih čednosti in ljubezni mora živeti. In pride dan — in tega dneva naj se že danes zavedajo Beograd in Zagreb in Ljubljana!

Mussolini. In tako je bilo tudi pri »reševanju« Srbije po zrušitvi in pri vseh prijateljsko vršenih razgovorih in dogovorih, kjer so se sklepali pakti in konvencije. Z besedami Italija še ni bila nikoli tako velikodušna kakor takrat, ko so se vodili dogovori, ki so nam prinesli nettunske konvencije.

Zdaj pa spet govore in hočejo, da so »velikodušni«. Pravijo, da nas nočejo forsirati, da se predlože nettun-

Vsem naročnikom!

Zadnji številki smo priložili položnice. Iz naslova je razvidno do kdaj imajo naročniki poravnano naročnino. Oni, kateri še niso poravnali, prosimo da to store čimprej.

UPRAVA.

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

ske konvencije Narodni skupščini, in če bodo izglasovane do konca leta, hočejo avtomatsko podaljšati »pakt prijateljstva«. In še nekaj — prav lepo markirajo, da so zmanjšali svojo agresivnost v trenutkih notranje krize v Jugoslaviji.

To je »velikodušnost« od strani Italije. Seveda, v to velikodušnost ne veruje nihče. A potreba je, da dobro preudarimo, kaj se skriva za temi pridruženimi besedami in pod tem velikodušnim obljubovanjem prihodnjih dobrih odnošajev — za vsem tem se skriva samo tih akcija za nadaljno prodiranje v zaupnem pričakovanju, da okrnjeni parlament ratificira nettunske konvencije. Izkoristiti hočejo dejstvo, da je v sedanjih prilikah ves interes jugoslovenske javnosti obrnjen na notranje borbe; računajo na jugoslovensko, v borbi strastno naravo, tiho se skrivajo za svojimi pripravi, da po sprejetju konvencij vržejo med nas svoj kapital in privedejo svojo sestradano služnčad in svojati. Politika dr. Marinkovića v zadnjem času pospešuje in podpihuje to akcijo, vsaj v toliko, kolikor forsira koncesije Italijanom v Dalmaciji, najbrž v veri in mnenju, da se bo s tem naš odnošaj z Italijo in naš splošni zunanji položaj poenostavil.

In pri vsem tem menda računajo na obeh straneh na mentaliteto našega naroda, ki je po njihovih računih in mnenju v teh trenutkih splošno slep za vse, kar ni v zvezi z borbo vlade in opozicije.

Pa če imajo nazadnje tudi povod, da računajo tako, naši patriotski elementi nikakor ne smejo dovoliti, da se ti računi realizirajo. Naj se tudi boj proti sistemu uprave naše domovine nadaljuje z največjo oostrostjo, nas ne sme pripraviti do omahovanja, pa tudi pozabiti ne smemo, da je tudi zunanji moment nevaren posebno sedaj, in da je skrajno potrebno, da vsaj oni patriotski elementi, ki niso angažirani v notranji borbi in tudi oni, ki so angažirani, a imajo smisla in voljo, da pokažejo svojo aktivnost tudi na narodno-obrambenem polju, posvetijo vse svoje energije obrambi narodnih interesov.

Apeliramo na vse patrijote v domovini, na neodvisne posebno, da ne puste teh trenutkov mimo brez kontrole in protiakcije. Kateri bi bili glavni argumenti za akcijo in kako naj se vodi v pravcu obrambe narodnih interesov, za take razgovore ni tu pravega mesta. Imamo nacio-

nalna in nacionalistična društva, v njih naj se razpravlja, odloča in započne vsa akcija. Zdaj je ravno prvi trenutek za njo, ker stojimo vsi pred nevarnostjo, da vlada izkoristi položaj v okrnjenem parlamentu in napravi v enem mesecu več škode narodni stvari nego vse dosedanje vlade v vseh desetih letih.

Povedali smo, če pa nihče noče slišati, pa pomenja, da smo vredni preziranja.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. Naročila točno po povzetju.

Kronika.

PETDESETLETNICA OKUPACIJE BOSNE IN HERCEGOVINE.

Te dni so se spominjali in se še spominjajo naši listi, kako se je vršila podrobna okupacija Bosne in Hercegovine po avstro-ogrskih četah. Prinašajo se celo slike posameznih bojev in še zdaj živčih veteranov, ki so se udeležili bojev z bosanskimi »vstaši«.

Ne bi imel nič proti temu, da se spominjajo časov nekdanje siromašne raje in samogoltnosti Avstrije; nimam nič proti temu, da prinašajo slike in življenjepis ljudi, ki so se morali udeležiti onega klavnega pohoda. A iz nacionalnega stališča je sramotno, da nekako z zadovoljnostjo praznujemo jubilej, kakor da je to spomin na slavne dni našega naroda.

Z neko cinično samohvalo poročajo gotovi ljudje o pobijanju vstašev po zasledah in o odprtem boju, a niti malo ne pomislijo, kakšni so bili vzroki, ki so prisilili vstaše, da so pograbili za orožje. Aneksijo Bosne smatrajo za nekaj predhod k osamosvojitvi in osvoboditvi Jugoslovencov, češ, da je samo okupacija Bosne mogla roditi odpor in zaroto nacionalnih omladincev proti avstrijskemu terorju.

Faktično pa so bili vstaši naši ljudje, bila je raja, ki je bojevala boj za osvoboditev izpod turškega jarma, da se svobodna nasloni na svobodno Srbijo. Avstrijske čete pa so imele edino ta namen, da udušijo ta pokret in se za vedno polaste bogatih pokrajin. Izpod turškega jarma so prišli Bosanci še pod hušnji in sramotnejši jarem, in pri tem so sodelovali tudi oni, ki se danes ponašajo javno, kako hrabro so se borili tam doli ob Jajcu in Livnu itd. in pobijali lastne brate.

Veterani so sicer častitljivi in zaslužijo radi svoje starosti samo spoštovanje. A neokusno in naravnost zoperno je od listov, da jih vlačijo s slikami in prisiljenimi časnikarskimi izjavami pred javnost, kakor da bi mi živeli še davno v onih junaških avstrijskih časih, ko so po naših krajih paradirali veterani v sijajnih uniformah.

Naši listi bi bili bolje storili, da so prezrli to klavno obletnico. Če je pa že zaradi časnikarske srborite senzacionalnosti niso mogli prezreti, pa bi se naj bili vsaj spomnili, v katerem času pravzaprav živimo.

»Solunski prostovoljec in bivši komunistični poslanec« — tako smo čitali na smrtnem oznanilu ponesrečenega Lovra Klemenčiča. V dijaških letih je bil Klemenčič med najbolj agilnimi propagatorji jugoslovenske nacionalne misli in med voditelji »Preporoda«. Želja, da spozna slovanski svet, ga je gnala v Rusijo že pred vojno. Vojna ga je drugič zanesla tam in končno na solunsko fronto. Žal ni bil edini, ki je zavrgel ideale mladih let in stopil v službo komunistične propagande. V marsičem so temu krivi oni, ki skrbje za to, da Jugoslavija ni tista Jugoslavija, ki so o nji sanjali, zanjo delali in se borili naši najboljši ljudje.

Oh času največjega prometa ob naši Adriji se je zadnjič ustavil vlak na splitski železnici in štiri ure ni mogel ne naprej ne nazaj. Kakšna reklama za naš turški promet! Naravno je, da so potniki zamudili vse zveze z brzovlaki in da se take stvari zvedo tudi za granico. Kakor se sliši, je energični prometni mini-

ster uvedel strogo preiskavo, od instance do instance, kdo je kriv. Odgovori so bili zelo zanimivi: vlakovodja, prožni mojster, načelnik, direktor, šef — vse po vrsti so odgovarjali, da tračnice in stroji. Končni odgovor se je glasil: Vprašajte gospoda ministra!

Manjšinsko zborovanje v Haagu. Zadnje zborovanje Unije Lig za Društvo narodov je sprejelo tudi nekaj resolucij, ki se tičejo manjšinskih vprašanj. V teh resolucijah se zahteva med drugim, da bi bile v pakti v Društvu narodov vzete pravne obveze, ki jih vsebujejo razni manjšinski dogovori, da bi Svet društva narodov natančno preiskal manjšinski problem in njega sedanje stanje in končno naj bi se prejšnje ustanovila manjšinska komisija Sveta društva narodov. — Tri druge resolucije se tičejo razorožitvenega vprašanja. — Proti resoluciji za narodne manjšine je kajpak glasoval italijanski delegat, ki je strašno grajal ves evropski tisk, ker nastopa proti edino pravem stališču fašistovske Italije. Prav posebno pa je ta delegat, ki se imenuje Giommini, z vso fašistovsko odločnostjo nastopil proti slovenskim in tujim zagovornikom slovanske in nemške manjšine, ki živi kakor v Dantejevem paradizu v senci nedosegljive in božanske laške kulture.

ZNAČILNA FINANČNA MODROST.

Leta 1920. je naša finančna oblast kar na debelo plenila kronske bankovce, katerih žigosanje je bilo sumljivo. Mnogo milijonov ljudskega premoženja je šlo takrat v takozvani finančni depot oziroma depozit. Do tu je bila vsa stvar tudi v popolnem redu. Kajti, kakor so ob prvotnem žigosanju bankovcev uporabljali razni špekulanti najneverjetnejše štampljke, tako so se lotili tudi ponarajevanja poznejših markic za žigosanje takrat veljavnih bankovcev. Davčna oblast je tedaj kar križem plenila te bankovce in so bili udarjeni skoraj vsi sloji, najbolj pa seveda štedljivi reveži. Marsikoga pa je obenem tolažilo dejstvo, da so za zaplenjene bankovce izdajali davčni uradi pobotnice. Ministrstvo financ je tudi zagotavljalo, da bodo vsi dobili svoječasno svoj denar v zakonito veljavni valuti nazaj.

Od tedaj je preteklo že celih osem let. In sedaj dobivajo imetniki teh bankovcev uradno vabilo davčnih uradov, naj pridejo ta in ta dan v svrhu končne ureditve zadeve. Vsakdo se seveda rad odzove v trd-

ni nađi, da mu bodo vrnili vsaj tisto vsoto, ki jo je moral oddati. Prihranek, četudi neprostovoljen, pač vedno prav pride. A glej spaka! V smislu famozne uredbe ministrstva za finance se vračajo strankam — ravno isti bankovci, čeprav so že davno iz prometa. Znano nam je več slučajev. Neki osebi so zaplenili vso dedščino v znesku 20.000 jugokron s tolažbo, da bo najpozneje tekom pol leta dobil denar nazaj oziroma enako vrednost istega, sedaj po osmih letih pa leži pred njim kopica leta 1920. oddanih bankovcev. Kaj naj stori z njimi. V drugem slučaju je nekdo prodal leta 1920. svojo hišo za 50.000 KJ. Vso kupnino je deponiral v davčni urad. Sedaj pa bo prejel svoje lastne bankovce nazaj ter jih lahko nalepi v svoji podstrešni sobici na stene. To je vsa vrednost tega denarja, ki je imel ob času zaplenbe vrednost takozvane jugokrone, katerih 4 predstavljajo 1 dinar. Ali ni to očitna pljačka?

AKCIJA ZA ZEDINJENJE SOKOLSTVA.

Zagrebaški listi javljajo, da se je v Splitu započela akcija, da se zedini jugoslovanski in hrvatski Sokol. O tej zadevi smo te dni čitali članek znanega sokolskega delavca dr. Lazze Popovića.

Nočemo, da se meritorno vtikamo v to zadevo, ker nismo poklicani za to, in tudi nočemo, da bi zaustavljali pokret in korake, ki so bili v ta namen podvzeti.

Toda ker je stvar postala javna in je nacionalnega značaja, je pač naša dolžnost, da jo registriramo in o nji izrečemo v najboljšem namenu nekaj besed.

Združitev vseh jugoslovanskih Sokolov v eno falango in v eno družino je iskrena in srčna želja vsakega Jugoslovana, pa naj je politično orijentiran na to ali ono stran. Radi tega želimo pripomniti samo to: Sokolstvo je velika slovanska misei. Jugoslovenstvo gre vzporedno s to veliko mislijo. Ideja izstopa iz jugoslovenskega okvira ne prihaja v korist slovanski misli.

Radi tega mislimo, da je iz slovanskega in sokolskega stališča logična potreba, da se mora zedinjeni Sokol postaviti na široko nacionalno podlago jugoslovenstva.

Če se doseže to, bo to za Sokola velika pridobitev. Če pa se tega ne namerava doseči, ne vemo, zakaj se hoče iti nazaj, a ne naprej.

S temi željami pozdravljamo akcijo za zedinjenje sokolstva.

Za manjšinske šole. Ljubljanski oblastni šolski nadzornik je odredil, da se morajo sprejemati otroci v one šole, v katere jih hočejo starši vpisati. Pri tem se starše ne sme vprašati, ali so Nemci, Madžari ali Slovani. Lne staršev pri vpisovanju v manjšinske šole ne sme igrati vloge. Če za en razred manjšinske šole ni zadostnega števila učencev, se lahko združita tudi dva razreda pod enim učiteljem, da se odstrani možnost, da bi se mogel zapreti manjšinski oddelk vsled prenizkega števila otrok. Kjer je dana potreba, da se ustanove manjšinske šole, se morajo ustanoviti, in ministrstvo bo imenovalo potrebne učitelje. — Kakor vidimo, je Ljubljana v šolskem oziru velik kavalir. Celovec se vedno ponaša s svojo kavalirščino. Zdaj je pravi moment, da stopi tudi Celovec naprej in naj se pokaže napram našemu narodu enakega kavalirja!

Amerikanski senatorji proti Kellogovu paktu. Znani Kellogov mirovni pakt, ki so ga poslali Američani evropskim državam v podpis, je prišel Italijanom kaj prilichen in so ga kot politični lisjaki podpisali na brzo roko. Svet se je čudil, da je bil Mussolini brez gest in običajnega govorčenja takoj pripravljen, da ga podpiše. A je že vedel, kaj mu prija v tem paktu, ki je menda pisan prav po njegovem duhu. Saj kakor nam javlja »Herald Tribune« iz Washingtona je skupina ameriških senatorjev trdno odločena, da protestira proti Kellogovemu paktu, ker ta pakt obvezuje Združene države, da priznavajo krivične meje, ki so nastale pri poljskem koridorju, na Južnem Tirolskem in tudi v Julijski Krajini. Protest je tu in fašizem ga bo po svoji navadi že znal obleči v lepo obleko, da bo izgledal kakor nedolžno jagnje in še bolj pred svetom opravičil njegove svete aspiracije.

Sestanek v Karlovih Varih. V evropskih političnih krogih je zbudila veliko pozornost vest, da pride te dni v Karlove vare nemški zunanji minister Stresemann in da pridejo tja tudi predsednik Masaryk, češki zunanji minister Beneš, rumunski zunanji minister Titulescu ter avstrijski minister Marek. Sicer se trdi, da temu sestanku ni treba pripisovati nikake politične važnosti, vendar pa je vsa javnost prepričana, da se bo na sestanku razpravljalo o priključitvi Avstrije k Nemčiji in o stališču Nemčije napram Mali ententi. Vse zainteresirane države so zastopane, samo Jugoslavije ni nikjer, dasi se jasno opaža, da Čehoslovaška in Rumunija napenjata vso diplomatsko možnost, da se čim tesneje približata Nemčiji, ker vidita, da postaja Nemčija v evropski politiki vedno izrazitejša sila.

Pri priključitvenem gibanju je Jugoslavija pač bolj zainteresirana nego ostali dve članici Male entente.

Zato pa je naravnost čudno, da se ne udeleži sestanka v Karlovih varih. Nerazumljivo je, da naša zunanja politika ne razumeva skrajno važnega momenta, ki bo usodopoln za vso našo bodočnost. Zakaj je pač tu? Ali res samo radi tega, da dvori Mussoliniju in fašistom in misli, da so samo ti naši prijatelji, a drugod jih ni, ker Mussolini ukazuje tako? Zakaj je g. Marinković narodni minister, če še tega ne ve, da se je ves narod izrekel za prijateljstvo z Nemčijo in se otresa Italijanov kot sestradanih pijavk? G. Marinković bi se pač že lahko obrnil od tam, kamor že davno, davno nihče več ne gleda. Kot zunanji minister bi pač lahko opazil to.

Književnost.

»Boj in zmaga«. Pravljičica. Spisal Gustav Strniša, ilustriral Justin. Kot II. zvezek nove serije knjižnice »Svete vojske«, je izšla knjižica slovenski mladini dobro poznane pisateljice. Pravljičica je zelo napeta in se bo mladini priljubila. Knjižica je tako bogato ilustrirana, da se čudimo, kako jo more nuditi založba za nizko ceno 5 Din. Dajte ljubko knjižico mladini v roke; hvaležna vam bo za ta dar.

Brezalkoholne sadne pijače. Spisal Josip Priol, izdala »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Cena broš. 10 Din, vez. 15 Din. — Knjižica obravnava na 86 straneh pripravljanje brezalkoholnih sokov v domačem gospodarstvu in večjih obratih. Pisatelj se je posluževal najnovejših virov in je vse sam preizkusil, tako da ne razklada kake suhoparne teorije, temveč praktična navodila v poljudno-znanstvenem tonu. Knjižica, po kateri je bilo že mnogo povpraševanja, bo gotovo mnogo pripomogla, da se pripravljanje in konzum brezalkoholnih pijač med našim narodom čim bolj razširita. Ker naklada ni velika, naj jo vsak interesent čimprej naroči.

50.000 Din nagrad

prinaša svojim naročnikom zadnji »RAZGLED«. Glavni pogoj je, da postanete naročnik. Zahtevajte brezplačno številko na ogled. Naročnina Din 80— letno, Din 40— polletno in Din 20— četrtletno

Uprava Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Naročnino lahko plačate pri vsakem poštnem uradu na čepkovni račun št. 14.589.

ZA POLETJE

naj izgledajo tudi Vaše obleke sveže in kakor nove, zato pustite iste kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

JOS. REICH, LJUBLJANA
POLJANSKI NASIP 4—6.

Sprejemališče: ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 3
Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna. Cene zmerne.

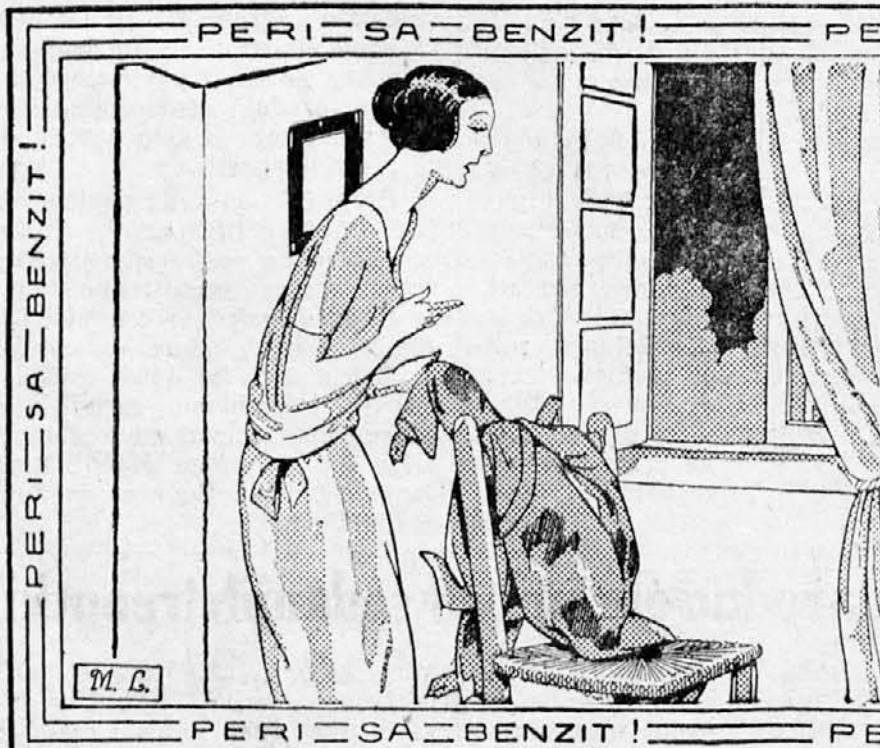
Čitajte, širite
in podpirajte
svobodno besedo Orjune!

TEODOR KORN preje HENRIK KORN

LJUBLJANA, Poljanska cesta šte. 8.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. — Naprava strelovodov. — Kopališke in klosetne naprave. — Izdelovanje posode iz pločevine ter litografija. — Ustanovljeno 1852.

PERI—SA—BENZIT! PERI—SA—BENZIT! PERI—SA—BENZIT!

Kakšna muka! Zopet čiščenje oblek!

»Vrnil se je od dela z obleko polno mastnih in oljnatih madežev!«

»Kaj se boste trudila! S krtačo in jedkimi kemikalijami kvarite samo blago in barve. Prepustite težko delo BenziT-Nadmilu!«

Uporabljajte za omehčanje vode in namakanje perila TRI in za pranje BenziT-Nadmilo. Deset minut zvečer Vam prihrani dve uri na dan pranja. V BenziT-Nadmilu nahajajoči se Benzit vso nesnago temeljito razkroji in je za kožo, barve in tkanine brezpogojno neškodljivo.

BenziT-Nadmilo
TVORNIC ZLATOROG - MARIBOR

PERI—SA—BENZIT! PERI—SA—BENZIT! PERI—SA—BENZIT!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.